

Sport, bewegen en
verenigingsondersteuning

Nota van uitgangspunten 2018-2024

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Een sterke sociale basis en leidende principes	5
2.1	Een sterke sociale basis	5
2.2	Maatschappelijke meerwaarde	6
2.3	Leidende principes	6
3	Doelstellingen, wat willen wij bereiken	7
3.1	Sportinfrastructuur	7
3.2	Sport- en bewegstimulering	8
3.3	Talentontwikkeling en topsport	9
3.4	Promotie van de sport	10
3.5	Belangenbehartiging	10
4	Organisatie en budget	11
4.1	Budget	11
4.2	Subsidieperiode	12
4.3	Monitoring en evaluatie	12
4.4	Planning	12

1 Inleiding

In deze nota van uitgangspunten wordt beschreven op welke manier invulling wordt gegeven aan de opdracht voor een nieuwe sportorganisatie voor de stad Utrecht. Deze nieuwe organisatie geeft praktische invulling aan de in de sportnota benoemde ambities en doelen. De organisatie richt zich op sport- en beweegstimulering, verenigingsondersteuning en belangenbehartiging en start op 1 augustus 2018.

Een sterke stedelijke organisatie voor sport en bewegen en verenigingsondersteuning¹ draagt bij aan een gezonde stad met een sterke sociale basis.

De gemeente streeft ernaar dat zoveel mogelijk bewoners kunnen sporten en bewegen. De afgelopen jaren is de wijze van sportbeoefening en het sportlandschap in ontwikkeling; van gericht op de sportvereniging naar ook gericht op anders georganiseerd en ongeorganiseerde sport in de openbare ruimte. Daarnaast is het meedoen aan sport niet voor iedereen vanzelfsprekend. Sommige mensen ervaren een drempel vanwege bijvoorbeeld een beperking of hebben moeite bij het huidige aanbod aan te sluiten. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat er steeds meer behoefte is aan een brede, integrale en wijkgerichte inzet op sport en bewegen. Waarbij ook meer verbinding wordt gelegd tussen sport en andere domeinen. Eén stedelijke sportorganisatie past hierbij. Vanuit één stedelijke organisatie wordt er meer bereikt als het gaat om het versterken van de samenwerking en de uitwisseling tussen de sportverenigingen, het anders georganiseerd sporten en initiatieven van het ongeorganiseerde sport- en bewegingsaanbod. Eén organisatie betekent één herkenbaar aanspreekpunt voor iedereen².

Ook op organisatorisch vlak zijn er voordelen bij één sportorganisatie. De huidige uitvoering van het sportbeleid is verdeeld over diverse partijen. Door dit in één organisatie onder te brengen is de verwachting dat het rendement hoger zal zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de aansturing van de combinatiefunctionarissen die nu plaatsvindt vanuit meerdere partijen waardoor er in de uitvoering onduidelijkheid ontstaat. Ook geldt dit voor activiteiten waaraan zowel Harten voor Sport als de Vereniging Sport Utrecht invulling geven, zoals aangepast sporten, de extra

---

¹ Voortaan in deze Nota van Uitgangspunten te noemen de 'sportorganisatie'.

² Op het gebied van verhuur van accommodaties blijft de gemeente eerste aanspreekpunt.

maatschappelijke bijdrage vanuit sportverenigingen (Sport doet Meer) en sportevenementen. Eén organisatie kan hier beter sturing in geven door het efficiënter en effectiever inzetten van mensen en middelen. Bij het ontwikkelen van de website www.sportstad-utrecht.nl en het scholen van combinatiefunctionarissen is al gebleken wat de waarde is van een gezamenlijke aanpak.

De nieuwe opdracht werkt aan bredere doelen; een deel van de inzet op het gebied van gezonde leefstijl, toegankelijkheid en het versterken van de sociale basis die voorheen op projectbasis plaatsvond, wordt structureel onderdeel van de nieuwe sportorganisatie. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan waarden op het gebied van gezonde verstedelijking, een gezonde leefstijl en het kunnen meedoen voor alle inwoners van de stad Utrecht. Op die manier hopen we dat zoveel mogelijk Utrechters sporten en bewegen.

2 Een sterke sociale basis en leidende principes

2.1 Een sterke sociale basis

Utrecht zet in op buurten met een sterke sociale basis. Dat wil zeggen dat alles wat we gewoon vinden in het leven goed toegankelijk en bereikbaar is voor iedereen. Die voorzieningen vormen namelijk de basis waarop we ons leven inrichten. Het gaat over opvoedingsondersteuning, onderwijs, (jeugd)gezondheidszorg, sport, welzijn, cultuur en werk- en inkomensvoorzieningen. Bewoners die zich vrijwillig inzetten voor elkaar en voor de buurt en veel organisaties en maatschappelijke initiatieven dragen bij aan deze sterke sociale basis. Daarbij streeft Utrecht naar zo veel mogelijk inclusiviteit: iedereen maakt deel uit van onze samenleving, iedereen kan meedoen. We beogen dat mensen met verschillende achtergronden, jeugd en volwassenen, met of zonder beperking, in kwetsbare situaties en in sterke posities, gebruik kunnen maken van sport- en beweegaanbod.

2.2 Maatschappelijke meerwaarde

De maatschappelijke meerwaarde van sport en bewegen is groot. Het brengt mensen bij elkaar, het geeft plezier, helpt talenten te ontwikkelen, draagt bij aan burgerschapsvaardigheden, leert omgaan met tegenslagen, en biedt veel mogelijkheden voor vrijwilligerswerk. Daarnaast draagt het eraan bij dat inwoners gezond(er) zijn en dat ook zo ervaren. Daarom streeft de gemeente Utrecht naar een sport- en beweeginfrastructuur die mensen uitnodigt tot sporten en bewegen.

2.3 Leidende principes

We hebben de volgende drie leidende principes geformuleerd voor de sportorganisatie:

- **Aansluiten bij vragen en initiatieven van sportverenigingen, andere sportaanbieders en bewoners**
Het werk van de sportprofessionals (zoals de beweegmakelaars, buurtsportcoaches, verenigingsadviseurs ed.) sluit aan bij de vragen die er leven bij sportverenigingen, andere sportaanbieders en bewoners. De sportorganisatie biedt een ondersteuningsstructuur voor vrijwilligers en ondersteunt bij vragen en initiatieven vanuit sportverenigingen, andere sportaanbieders en bewoners. De inzet is gericht op het versterken van het eigenaarschap bij de vereniging, aanbieder of bewoner. Sport en beweegactiviteiten worden aangeboden aansluitend bij de vraag die er leeft.
- **Werken vanuit wijk- en buurtperspectief**
De sportorganisatie werkt op zowel op stedelijk als op wijk- en buurtniveau. De sportprofessionals kennen de stedelijke ontwikkelingen en weten wat er speelt in de wijk. De sportorganisatie sluit aan bij bestaande (met wijkpartners en gemeente afgestemde) wijkprofielen/-speerpunten met het oog op het versterken van de sociale basis en de Gezonde Wijk.
- **Doen wat nodig is**
Inspanningen van sportprofessionals kunnen variëren per situatie. De sportprofessionals ervaren de ruimte om hierin, in afstemming met relevante (wijk)partners, zoals sociaal makelaars, buurtteams, jongerenwerk en eerstelijnszorg, prioriteiten te stellen en aanpassingen te maken. Zo kunnen zij 'doen wat nodig is'.

3 Doelstellingen, wat willen wij bereiken

De sportorganisatie geeft invulling aan een groot deel van de doelstellingen en ambities beschreven in de sportnota 2017 – 2020 ‘Utrecht Sportief en Gezond’. Ook sluit de organisatie aan bij de nota Volksgezondheid ‘Bouwen aan een gezonde toekomst’ 2015–2018 en de Uitvoeringsnota ‘Zorg voor Jeugd’ en de transformatieagenda WMO ‘Samen verder bouwen aan een zorgzame en toegankelijke stad’.

3.1 Sport- en beweeginfrastructuur

Het doel is om de sport- en beweeginfrastructuur te versterken zodat zoveel mogelijk Utrechters kunnen sporten en bewegen met een kwalitatief hoogwaardig en betaalbaar aanbod. Ook sport- en beweegactiviteiten die plaatsvinden in de openbare ruimte vormen onderdeel van deze infrastructuur. De sportorganisatie zet zich, met de inzet van verenigingsadviseurs, in voor het vitaal krijgen en houden van sportverenigingen. Vitale clubs waarbij de ‘driehoek’ van aanbod, kader en accommodatie op orde is, slagen er goed in om sporters langdurig aan zich te binden. Verenigingen die vitaal zijn, zijn beter in staat maatschappelijk een bredere rol te vervullen. Dit sluit aan bij Sport doet Meer én een mogelijke ontwikkeling richting Buurthuis van de Toekomst. De sportorganisatie ondersteunt verenigingen en andere sportaanbieders en heeft daarbij aandacht voor efficiënt gebruik van sportaccommodaties. Tevens agendeert zij thema’s op het gebied van gezondheid, veiligheid, veilig sportklimaat, duurzaamheid en vernieuwend sportaanbod/sportinitiatieven. Voor de (her)inrichting van de openbare ruimte is het belangrijk dat sportaanbieders en sporters hierover kunnen meedenken. De sportorganisatie is hiervoor een belangrijke intermediair, bijvoorbeeld via de netwerken van takken van sport en/of de buurtnetwerken.

Anders en ongeorganiseerde sport

De sportorganisatie geeft naast de georganiseerde sport (verenigingen) een stem aan de ongeorganiseerde sporters en anders georganiseerde sport. De website www.sportstad-utrecht.nl kan informatie bieden over al het sportaanbod in de stad. De sportorganisatie brengt de website zo goed mogelijk onder de aandacht van alle sportaanbieders en (potentiële) sporters. Via deze website kunnen ook geschikte beweeg- en sportlocaties in de openbare ruimte onder de aandacht van de bewoners worden gebracht (zie verder ook 3.4).

3.2 Sport- en beweegstimulering

De sportorganisatie werkt aan het verhogen van de duurzame sport- en beweegdeelname van de Utrechtse inwoners voor wie dat niet of minder vanzelfsprekend is. De beschikbare capaciteit wordt ingezet met een accent op de buurten met de grootste achterstand in gezondheid en in sport- en beweegdeelname. Sporten en bewegen vormen hierbij een doel op zich, maar zijn ook middel om deel uit te maken van de samenleving.

Toegankelijk voor iedereen

Regulier sport- en beweegaanbod is zoveel mogelijk voor iedereen toegankelijk. Voor zover dit niet mogelijk is, wordt ingezet op het bieden van maatwerk en ondersteuning om meedoen mogelijk te maken. Ook faciliteert en coördineert de sportorganisatie het netwerk Utrecht Sport Op Maat. Het netwerk richt zich op het verhogen van de sportparticipatie van mensen met een beperking door onder andere het vraaggericht ontwikkelen van aanbod, het ontplooiën van gezamenlijke activiteiten, het wegnemen van drempels en het promoten van sport- en beweegaanbod onder de doelgroep. Binnen de sportorganisatie is een buurtsportcoach aangepast sporten werkzaam. Deze buurtsportcoach ondersteunt en begeleidt mensen met een beperking naar passend sportaanbod. De buurtsportcoach stimuleert sportverenigingen en andere sportaanbieders vanuit de vraag sportaanbod te ontwikkelen en heeft daarbij een belangrijke adviserende rol.

Gericht op gezonde leefstijl

De sportorganisatie werkt aan het bevorderen van gezonde sportverenigingen. Daarnaast bevordert de organisatie een gezonde leefstijl van bewoners, bijvoorbeeld door het versterken van gezondheidsvaardigheden (basisvaardigheden voor een gezonde leefstijl) en door inzet van vitaliteitsmakelaars (beweegmakelaars met aanvullende taken op het gebied van voeding en ontspanning die jeugd en volwassenen ondersteunen bij het vormgeven van een gezonde leefstijl). Inzet is gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen.

Samenwerking onderwijs

Samen met het onderwijs, sportverenigingen en andere sportaanbieders werkt de organisatie aan de ontwikkeling van kinderen. Met sport- en beweegactiviteiten wordt gewerkt aan een gezonde leefstijl, het ontdekken van talenten en vaardigheden. Hiervoor wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van de Leerlijn Sportief Vermogen en de methode Vreedzaam, waarmee een goed pedagogisch sportklimaat ontstaat.

Anders dan in de huidige situatie worden de combinatiefunctionarissen vanaf 1 augustus 2018 onderdeel van de sportorganisatie die het werkgeverschap en de aansturing verzorgt. De term combinatiefunctionaris roept in de praktijk vaak vragen op, in lijn met de landelijke terminologie kiezen we voor de benaming buurtsportcoach. Deze doet recht aan hun werkzaamheden.

Buurtsportcoaches zijn werkzaam in het (speciaal)onderwijs, in de wijk en bij de sportvereniging of sportaanbieder. Het werk voeren ze uit vanuit de diverse wijk sportteams of het stedelijk sportteam. De inzet van een buurtsportcoach is gericht op het verhogen van de sportparticipatie van jeugd in buurten waar de sportparticipatie laag is. Aanvragen worden gedaan door sportverenigingen en andere sportaanbieders waarbij de inzet van de buurtsportcoach in samenwerking met de sportorganisatie plaatsvindt. De coördinatie van deze inzet vindt plaats vanuit de sportorganisatie.

3.3 Talentontwikkeling en topsport

De sportorganisatie is hét aanspreekpunt voor talentvolle topsporters en topsportorganisaties in de stad. De organisatie geeft als Regionale Topsportorganisatie (RTO) invulling aan het beleid op gebied van topsport en talentontwikkeling van het NOC*NSF. Hierbinnen ondersteunt de organisatie bestaande en nieuw te ontwikkelen Regionale Talent Centra (RTC). Het Nationale Trainingscentrum Waterpolo valt onder de uitvoering van het RTO. Daarnaast krijgt het Nationale Hockeycentrum ondersteuning. De sportorganisatie ondersteunt Utrechtse verenigingen bij het realiseren van hun topsportambities. In samenwerking met topsporters, verenigingen, onderwijs, Utrecht City Marketing en topsportorganisaties zorgt de sportorganisatie voor een optimaal klimaat in Utrecht waarbinnen talentvolle sporters de laatste stap richting de top kunnen zetten. De sportorganisatie is één van de drijvende krachten achter de ontwikkeling van het Utrecht Talent Centre, waarin de hiervoor genoemde partijen met elkaar samenwerken op het gebied van talentontwikkeling en kennisoverdracht.

De sportorganisatie maakt de inzet en prestaties van talenten, topsporters en topsportverenigingen zichtbaar. Sportprestaties worden jaarlijks geëerd op de uitreiking van de Sportprijzen en topsporters en talenten zetten zich waar mogelijk in voor sportstimulering en evenementen in de stad. De sportorganisatie werkt op het gebied van marketing nauw samen met Utrecht City Marketing. Op het gebied van begeleiding van topsporters en talenten heeft de organisatie een adviserende rol inzake U10 gemeenten en de provincie Utrecht.

3.4 Promotie van sport en bewegen

De organisatie vormt één duidelijk loket voor sportverenigingen, sportaanbieders, talenten, sporters en bewoners met een sport of beweegvraag en voor de belangrijkste partners in de stad. De sportorganisatie staat ervoor om sport en bewegen in de stad te promoten. Er is ruime aandacht voor communicatie en het zichtbaar maken en promoten van sport en bewegen en de kracht van sport en bewegen in Utrecht. De website sportstad-utrecht.nl is dé portal met alle informatie op het gebied van sporten en bewegen. De organisatie beheert en onderhoudt deze website en zorgt voor de promotie ervan.

Utrecht heeft de afgelopen jaren verschillende grote topsportevenementen in haar stad mogen ontvangen. Deze evenementen zijn voor de stad een middel om bredere maatschappelijke en economische effecten te bereiken. Voor het bereiken van deze maatschappelijke effecten – als sportstimulering of het promoten van een gezonde leefstijl – is voor de sportorganisatie een rol weggelegd. Deze rol zien we in het betrekken van sportverenigingen, sportaanbieders, onderwijs, wijkorganisaties en bewoners bij side events rond grote evenementen.

3.5 Belangenbehartiging

De Vereniging Sport Utrecht (VSU) heeft sinds haar oprichting een fundamentele rol in de belangenbehartiging van de georganiseerde sport en heeft in die zin grote maatschappelijke meerwaarde voor de sport in Utrecht. Deze functie wordt verankerd in de nieuwe sportorganisatie. Belangenbehartiging richt zich in de nieuwe situatie behalve op de georganiseerde Utrechtse sportverenigingen ook op de anders georganiseerde sport- en beweegaanbieders (not for profit). Met de belangenbehartiging komt de sportorganisatie op voor de wensen en behoeftes van deze sportaanbieders richting de politiek en geeft het – gevraagd en ongevraagd – advies aan het college en/of de gemeenteraad. Afhankelijk van het onderwerp treedt de sportorganisatie op als vertegenwoordiger van de sport of als intermediair tussen sportaanbieders en gemeente. Voorop staat dat er altijd beleidsparticipatie zal plaatsvinden, waarbij belanghebbenden worden betrokken bij het maken van nieuw beleid voor de stad, Utrecht maken we immers samen.

4 Organisatie en budget

4.1 Budget

De huidige subsidies voor de uitvoering van het sportbeleid van de gemeente Utrecht worden samengevoegd tot één beleidsregel. Het gaat om de volgende subsidies:

- Sport en bewegen in de buurt
- Verenigingsondersteuning, talentontwikkeling, topsport
- Uitvoerende combinatiefuncties sport

Daarnaast versterken bijdragen van Volksgezondheid, Meedoen naar Vermogen, Jeugd, Zorg en Veiligheid en Milieu & Mobiliteit de organisatie.

Taak	Budget	Programma
Verenigingsondersteuning, belangenbehartiging, talentontwikkeling en topsport	€ 767.350	Sport
Sport en bewegen in de buurt	€ 767.200	Sport (deels cofinanciering onder voorbehoud van rijks financiering)
Inzet buurtsportcoaches (voorheen combinatiefuncties sport)	€ 832.000	Onderwijs (cofinanciering onder voorbehoud van rijks financiering)
Gezonde leefstijl	€ 120.000	Volksgezondheid
Consulent aangepast sporten	€ 65.000	Maatschappelijke Ondersteuning en Sport (deels cofinanciering onder voorbehoud van rijks financiering)
Sport doet Meer	€ 50.000	Sport

Taak	Budget	Programma
Meedoen kinderen met een beperking/ondersteuningsvraag	€ 48.000	Jeugd
Schoolvoetbal/-sporttoernooien	€ 23.000	Sport

De sportorganisatie levert een bijdrage aan social return en biedt daarvoor ruimte aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Voor social return wordt 5% van de subsidie gereserveerd tot max 2% van de totale inkomsten van de organisatie.

4.2 Subsidieperiode

De huidige periode voor Sport en Bewegen in de Buurt liep van augustus 2013 t/m 2017 (vier jaar en vijf maanden). Deze is verlengd tot augustus 2018. De ervaring leert dat een subsidieperiode van vier jaar erg kort is. De subsidieperiode bedraagt ruim zes jaar. Ingaan per 1 augustus 2018, doorlopend tot eind 2024. Hiermee loopt de subsidieperiode gelijk aan die van de sociaal makelorganisaties.

4.3 Monitoring en evaluatie

Verantwoording gebeurt zowel kwantitatief als kwalitatief. Naast het meten van het bereik van de inzet worden periodiek kwalitatieve evaluaties, in de vorm van horizontale verantwoording, gehouden. De sportorganisatie sluit aan bij de ontwikkelingen binnen de gemeente op het gebied van sturen, monitoren en verantwoorden op maatschappelijke waarde.

4.4 Planning

Op basis van deze nota van uitgangspunten wordt een beleidsregel opgesteld. Deze wordt uiterlijk begin februari 2018 gepubliceerd.

Colofon

Uitgave gemeente Utrecht

Sport en Samenleving
Maatschappelijke Ontwikkeling
September 2017

030 – 286 00 00
sport@utrecht.nl
www.utrecht.nl/sport

Fotografie

Anton van Daal
Joris Knapen
Desiree Meulemans
Kyra Jansen